

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 573 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 460 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי - יעקב בן רחל וצדוק ו' ניסן תש"פ

צו - תוכן ענייני הפרשה

999 תפ"ח

- א. מצות אש תמיד, והעלאת אברי הקרבנות כל הלילה למזבח.
- ב. תרומת הדשן כל יום, והוצאת הדשן כשנתרבה (ו, א-ו).
- ג. תורת המנחה, קומץ למזבח, והנותר נאכל לכהנים (ו, ז-יא).
- ד. איסור ללוש, או לערוך, ולאפות את שיירי המנחה בחמץ.
- ה. מנחת כהן גדול בכל יום, וכהן המתחנך לעבודה (ו, יב-טז).
- ו. תורת החטאת, דם החטאת, תורת האשם (ו, יז-כג).
- ז. בשר החטאת והאשם, ושיירי המנחות (חוץ ממנחת כהן) נאכלים לכהנים ביום ההקרבה, ועור העולה מתחלק לכהנים (ז, א-ז).
- ח. קרבן שלמי תודה עם ארבעים לחמים למי שנעשה לו נס.
- ט. קרבן שלמים, ואיסור אכילת פיגול נותר וטמא (ז, יא-כא).
- י. איסור אכילת חלב בהמה, ודם בהמה חיה ועוף (ז, כב-כז).
- יא. תנופת החלב והחזה של השלמים ע"י הבעלים והכהן.
- יב. חלק אהרן ובניו בזבח השלמים (ושלמי תודה) (ז, כח-לח).
- יג. סדר שבעת ימי המילואים כהקדמה לחנוכת המשכן (ח).

חסד - גם בערב פסח

מידת החסד נחוצה מאוד להעמדת הבית היהודי על תילו. היא נצרכת במשך כל ימות השנה וביותר בימי ערב פסח, כשכולם עסוקים בביעור החמץ מן הבית. בעניין זה, נספר מעשה מופלא על הרבנית עליזה שושנה זילברשטיין ע"ה. מי שהכיר וידע את הליכות ביתה, יוכל לספר שמעולם לא סגרה הרבנית את הדלת בפני אנשים אומללים וקשי יום. מפליא היה להתבונן באיזו גבורה נפשית הקריבה את עצמה ואת ביתה, על מנת להכניס את האנשים הללו אל תוך הבית פנימה. תמונה זו חזרה על עצמה גם בימים האחרונים שלפני חג הפסח, כאשר בכל בית משתדלים להוציא כבר את שאריות החמץ, ולביתה מגיעים טיפוסים מטיפוסים שונים, ועל בגדיהם פרורי חמץ, ולאחר שהבית עבר את כל שלבי הניקוי היסודיים נאלצו לנקותו שוב ושוב. בני הבית עצמם התבוננו בהנהגתה המופלאה של הרבנית, שקיבלה את כולם בסבר פנים יפות, למרות שידעה שכניסתם הביתה בעת שכזו, תאלץ אותה לעמול מחדש על נקיון הבית. פעם, והיה זה כבר ממש בערב בדיקת חמץ, כאשר הבית היה נקי ומצוחצח, מתדפק על הדלת עני לבוש-סחבות, ומבין החבילות שעל גביו אפשר היה להבחין בוופלים ובביסקוויטים שאסף בזה היום. "מה רצונך"? שאלה הרבנית בסבר פנים יפות. "אני מחפש מקום לנוח", השיב העני. "בבקשה, הנך יכול להיכנס. כל הבית לפניך", השיבה הרבנית. הילדים שעמדו מן הצד היו המומים. "אמא, הרי נקית כבר את הבית בצורה כל כך יסודית! איך אפשר להכניס עני עם חמץ בשעה כזו"? ומה השיבה להם האמא הגדולה? "ילדי החביבים, האם הנכם חושבים שהבית הזה הוא שלי?! אנחנו מתגוררים בדירה של הקב"ה, שהשאל לנו אותה לפרק-זמן קצוב; ואם הקב"ה דורש ממני עכשיו, לקבל את העני הזה בסבר פנים יפות ולהכניסו לביתי, האם מותר לי לערב שיקולים עצמיים, כמו זה שאצטרך שוב לעבוד?!..."

מאת הרבנית רחל

פוחחת הפרשה: "זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה". מובא במדרש רבה (ז, ו): אמר רבי לוי, נימוס קלוסין הוא שכל המתגאה אינו נידון אלא באש, שנאמר היא "העולה על מוקדה".

ולכאורה צריך ביאור מדוע נרמז עונש המתגאה דוקא בפרשת הקרבנות, ומה עניינו לקרבן עולה.

ויש לבאר על פי מה שכתוב בגמרא (סוטה ה:) שמי שדעתו שפלה, מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, שנאמר (תהילים נא, ט): "זבחי אלוקים רוח נשברה"... ומבואר שע"י הענוה הוי כמקריב כל הקרבנות, ואם כך הרי ע"י שמתגאה מבטל בזה את עניין הקרבנות.

בביאור עניינו לקרבן עולה ביאר המהר"ל (בדרשה לשבת הגדול) ע"פ מה שאמרו חז"ל במדרש (ויקרא רבה ז) כי העולה מכפרת על הרהור הלב, וכל מה שמהרהר בלבו נקרא "עליה" מהפסוק והעולה על רוחכם, וזה עצמו נקרא 'דמות רוחא', ועל פי זה מבאר מדוע עונשו דוקא באש.

ויש להוסיף בביאור דבריו, כי עיקר חטא המתגאה הוא מה שמהרהר בלבו, וממילא מובן העניין שרמוז דוקא גבי קרבן עולה. ואפשר לבאר בטעם שנרמז עונש המתגאה דוקא גבי קרבן עולה, כי זה בא לרמז שעל המתגאה לבטל עצמיותו לגמרי כמו עולה שנקטרת כולה כליל, וכך יש לו לשרוף את גבהות לבו עד קצה האחרון. וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות דעות (ב, ג) כי במידת הגאווה יש לילך עד קצה האחרון.

ושואל רבי ישראל סלנטר זצ"ל מדוע כתוב "במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת"? הרי העיקר הוא שיהיה בצפון, ומדוע מודגש כאן שזה באותו מקום של העולה, אלא כי כמבואר בחז"ל שעולה מכפרת על הרהור הלב, א"כ משמיענו הכתוב כי גם החטאת שורשה ועיקרה הוא בהרהור הלב, שעל כן הגיע לו השגגה שצריך כפרה גם על השגגה כי זה מתחיל מהרהור הלב. והיינו שבעוד שעולה מכפרת על הרהור, החטאת מכפרת על מעשה חטא בפועל, שהאדם מגיע לכך רק ע"י שהתהלך בהרהורי עבירה וטימא את מחשבתו, וזהו "במקום אשר תשחט העולה" במקום שנכשלים בהרהורי עבירה המחייב עולה, תשחט החטאת, נכשלים אחר כך בעבירה המחייבת חטאת.

ידוע שעיקר תכליתו ומהותו של חג הפסח הוא להודות להקב"ה, וזהו שורש הענוה, כי רק על ידי כך שהאדם מכיר בטובתו של השם יתברך הוא יכול ומסוגל להודות על הטובה, וזה שייך ע"י שמגיע לשפלות וענוה, שאז הוא יכול להודות על כל הניסים והשגחת ה' עליו.

והנה בסיום תפילת העמידה לאחר "יהיו לרצון אמרי פי"... הראשון, אחת מהבקשות היא: "ונפשי כעפר לכל תהיה", ומיד לאחר מכן כתוב: "פתח לבי בתורתך", דהיינו לפני הבקשה מהשם יתברך שיפתח את לבנו בתורתו הקדושה, חייב האדם לדמות את עצמו "כעפר", כלומר להגיע לשפלות ע"י ביטול הגאווה, וזו הדרך להשיג את תורתו יתברך. כלומר כדי להיות כלי קיבול ראוי לקבל את התורה עלינו לסלק מלבנו את מידת הגאווה, הדבר מושג כשאדם מגיע לשפלות, "ונפשי כעפר לכל תהיה" - וזו מידת הענוה הרצויה מכולן.

מניין לך השגות שכאלו? - התעניין ראש הישיבה. והיהודי נענה ואמר: יתכן שזה נובע ממה שזכיתי לראות במו עיניי פעם אחת ויחידה את רבי ישראל מסלנט זצ"ל! מכוח ראייה זו אני פועל את כל מעשיי!

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" (ו, ו)

אש התמיד על מזבח הלב - בין הפסוקים העוסקים במצוות המזבח, נאמר (ויקרא ו, ו): "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". בפשטות, מדבר הכתוב על אש התמיד הבוערת על המזבח בבית המקדש יומם ולילה, ללא הרף. אך רבותינו דרשו את משמעות הכתוב, על דרך אחרת. כל בן אדם, הינו בית מקדש קטן. וליבו של האדם - דומה למזבח!

ועל כל אדם להבעיר בליבו אש פנימית יוקדת ומלהטת, להבת שלהבת לעבודת ה'. האש המבעירה את ליבו של האדם, במשך כל ימי חייו, באהבת הבורא וביראתו, קרויה "אש תמיד", אש אשר יוקדת במזבח המקודש ליבו של האדם, מבלי לכבות.

המלבי"ם (בפירושו לתורה) מתאר במילים מופלאות את אש להבת ליבו של האדם, על הפסוק (ויקרא ט, ו): "ויאמר משה, זה הדבר אשר ציווה ה' תעשו": "לא ידענו מה ציווה שיעשו הם, והלא הם לא עשו דבר, רק אהרן עבד עבודתו. ופירש בסיפרא בדרך הדרוש, שציווה שהם יעשו מעשה הכהן גדול, שמה שיעשה הכהן גדול בבית המקדש הגדול - יעשו הם בבית המקדש הקטן, שהוא הלב, אשר שם משכן כבוד ה'. וכמו שזבחו כוחות החיים והקטירו אותם על מוקדה במזבח הגדול, כן יזבח כל איש כוחות נפש המתאווה והמתעורר מסטרא דבעירא, שהוא היצר הרע, על מזבח הקטן, להעבירו ע"י אש אהבת ה' שלהבת י-ה, עד שייחד כל כוחותיו וכל מחשבותיו לאדון המיוחד".

דברי המלבי"ם בהירים ונהירים כשמש בצהרי היום. כל אדם דומה לאהרן הכהן! כל אדם הינו בית מקדש קטן, וברשותו של כל אדם - מזבח פרטי ואישי! ומה שעושה אהרן הכהן בבית המקדש הגדול, מצווה כל אדם לעשות בבית מקדשו הקטן. וכשם שאהרן הכהן עמד והקטיר בהמות על גבי המזבח, לריח ניחוח אשה לה, כך כל אדם, כאשר הוא מתגבר על יצרו הרע, כובש את הנפש המתאווה, מכניע ומצנן את להיטות חומו של היצר הרע, המסית ומדיח, הרי הוא זובח הלכה למעשה קרבנות לפניו יתברך.

ובכוח מה? בכוח האש הפנימית! האש היוקדת בליבו של האדם, באהבת אמת לבורא כל העולמות. האש, אש הקודש, מבטלת ומכניעה פְּלֶבָה רותחת את להיטות היצר הרע.

[דרך עץ החיים]

"על מוקדה על המזבח..." (ו, ב)

שלוש יקידות נאמרו בפרשה כנגד שלוש תפילות, כי התפילות כנגד תמידין תקנום: תפילת שחרית כנגד קרבן תמיד של שחר, תפילת מנחה כנגד קרבן תמיד של בין העֶרְבָּיִם, ותפילת ערבית כנגד איברים של קרבן שהקטירו בלילה. וזה המרומז כאן בפסוקים: "על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר", זהו כנגד תפילת ערבית כל הלילה. "והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה וביער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר", זהו כנגד תפילת שחרית שהיא בבוקר. "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה - וזאת תורת המנחה", זהו כנגד תפילת מנחה והתפילה רמוזה בלשון יקידה כפי שנאמר בתהלים (לט, ז): "בהגיגי תבער אש דיברתי בלשוני". [כלי יקר בשם האברבנאל]

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" (ו, ו)

הגר"ש יפרא, ראש ישיבת 'שערי תשובה וחיים', מספר (בספרו 'מנחת שלום') שפגש את אחד מבניו של הגר"ח גריינימן זצ"ל, שסיפר לו שבהיותו פעם בתפילת שחרית בבית הכנסת 'הליגמן', ניגש אליו לאחר התפילה יהודי שהגיע לגבורות, ושאל אותו האם הוא בנו של הגר"ח גריינימן. כשהשיב לו בחיוב, אמר לו הקשיש שהוא רוצה לספר לו מעשה הנוגע במקצת לאביו זצ"ל. וכך היה המעשה: 'שם המשפחה שלי הוא היינמן', אמר האיש, 'ואבי המנוח ייסד תלמוד תורה בחיפה. בהגיעי לגיל בר-מצוה נסע אבא לבני ברק כדי להזמין את החזון איש זצ"ל לסעודת המצוה שנערכה לכבודי. כדי לחזק את ידי אבי שהקים ת"ת בעיר חיפה, שתושביה היו רחוקים בזמנו משמירת מצוות, הסכים החזו"א להגיע לאירוע.

בתקופה היא נחשבה נסיעה כזו לטרחה רבה, עד שאפילו נהגי מוניות סירבו לבצעה, למרות התשלום הגבוה שקיבלו על הנסיעה.

אבא ז"ל נערך להשיג נהג-מונית שיאות לבצע את הנסיעה ולהביא את החזו"א לחיפה. לאחר מאמצים איתר נהג בשם 'בריק' שהסכים לנסוע מחיפה לבני ברק הלוך ושוב. אבל כיון שהנהג ההוא לא היה אדם דתי, התנה עמו אבי שלא יגיע במכנסיים קצרים, ושיחבוש כיפה על ראשו. הוא אף הוסיף ואמר לו: אם אין לך בגדים מתאימים, אני אקנה לך בגדים מכובדים וכיפה... הקשיש ממשיך לספר כי הנהג אכן הופיע לנסיעה בצורה מכובדת, וכשהגיע לבית החזו"א בבני ברק, היו שם, מלבד החזו"א, גם הגר"ח גריינימן שהצטרף עמו לנסיעה, וגם הגר"ז רוטברג זצ"ל (ראש ישיבת 'בית מאיר') שהוצרך אף הוא לנסוע לחיפה מסיבותיו - הוא. הנהג מר בריק עשה מלאכתו נאמנה, והסיע את החזו"א ומלוויו מב"ב לחיפה וחזרה. אך ראה זה פלא, הוא לא הגיע אל אבי כדי לדרוש את תשלום שעליו סוכם. אבי התקשר אליו ושאל: מדוע אינך בא לקבל את הכסף?... אך מר בריק משיב לו: 'על נסיעה כזו אינני מוכן לקחת כסף'... כשאבי שאל אותו למה הוא מתכוון, אמר הנהג: 'די לי שזכיתי להסיע אדם גדול כזה, אינני מוכן לקחת תמורה על כך!'

אבא לא הירפה ממנו, סיפר הקשיש. ואמר לו שהוא מצדו מחויב לשלם החוב עד הפרוטה האחרונה. אבל הנהג התעקש וסירב לקבל. ברם, גם אבא התעקש. הרהר הנהג כמה דקות. ולבסוף אמר כך: 'במשך כל הנסיעה שמעתי שהנוסעים הנכבדים מדברים אך ורק בדברי תורה, ולא העלו בשיחתם שום דבר מענייני העולם הזה. הבנתי מכך שהתורה היא דבר חשוב. ולכן אם ברצונך לשלם לי, תלמד איתי פעם בשבוע, מחצית השעה, והיה זה שכרי'. אבא הסכים לכך בשמחה רבה, הם קבעו ללמוד מדי שבוע, וכמובן שהיה זה ללא תשלום. הנהג נהנה מאוד מהלימוד, ולאחר זמן ביקש מאבי שיוסיף לו עוד מחצית השעה. כמובן שאבא הסכים גם לכך. מר בריק החל להתקרב לתורה ולמצוות. עשה צעדים ראשונים בשמירת כשרות ושבט, עד שנעשה בעל תשובה גמור! ממשיך הקשיש ומעיד: יכול אני לספר שכל בניו ונכדיו של הנהג ההוא יצאו בני תורה. יראים ושלמים, הנזהרים בקלה כבחמורה! וכל זה הגיע ממפגש חד-פעמי שהיה לו עם החזו"א והגר"ח גריינימן!

בספר 'מנחת שלום' מביא הרב יפרא, בשם 'שימוש חכמים', שכאשר הגיע הגר"א קוטלר זצ"ל לאמריקה, סיפרו לו על יהודי קשיש שכל חייו מוקדשים לתורה ולגמילות חסדים, והוא עושה הכל בדבקות רבה ובצורה יוצאת מהכלל. ביקש הגר"א שיפגישו אותו עם היהודי ההוא.

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העֶלֶה..." (ו, ב)

וברשי: אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כיש. ויש להבין, מה חיסרון כיש יש כאן, כאשר מדובר בהקרבת קרבן עולה ואינו על חשבון הכהן, כך שאין לו שום חסרון כיש, ומדוע צריך זירוז? ועוד יש לשאול, מדוע צריך זירוז לתרומת השמן, הרי ראינו שכלל ישראל כמה מסירות ונדיבות לב היה לכולם לנדב ולתרום מיטב כספם וזהבם עבור המשכן, עד אשר משה עצר בעדם, וכיצד יתכן עכשיו צריך זירוז בגלל חסרון כיש? ומתרצים המפרשים, שאמנם נכון הדבר שהיו מוכנים לתרום מיטב כספם וזהבם, אך תרומות אלו ראו כנגד עיניהם, כמבואר במדרש שמשה רבינו הראה להם כל חשבון משקל כלי המשכן לפי התרומות שהביאו לבניית המשכן. וכאשר הם ראו את הכלים ובנין המשכן הנעשה מתרומתם זה שמח אותם וקל היה להם לתת. אבל במקום שאין רואים את התרומה כלל קשה להם. אך יותר מזה רואים אצל אהרן ובניו בקרבן עולה מאחר והכל נקטר על המזבח ואין מקבלים כלום מהקרבן, אפילו שזה רק מניעת רווח כבר עלול להתרשל בהקרבת הקרבן לא באותה כוונה ומסירות ולכן צריך זירוז.

קושי מצד הביטחון - עוד נראה לתרץ, שכל ניסיון האדם בעבודת השם הוא כאשר הדבר מצריך הוצאת ממון לקיום התורה ומצוותיה, היות ושם האדם עושה חשבון שאולי אפשר להסתפק בדבר פחות מהודר העיקר שמקיים את המצוה, וכן בעסקיו נזהר שלא להפסיד או למנוע מעצמו רווח בגלל עשיית וקיום התורה והמצוות, בהיות שזו שעת מבחן האמונה והביטחון שלו עד כמה הוא מאמין שלא יפגע בגלל התורה והמצוות, ולכן ביותר צריך זירוז כשיש חסרון כיש, ובזה נבין מדוע התורה מאפשרת לנסות את ה' יתברך דוקא במצות צדקה, שנאמר (מלאכי ג, ט): "וּבְחַנּוּנֵי נָא בְּזָאת".

"לא כבו הגשמים את האש של עצי המערכה"

עוד כתוב בפרשה (י, ה): "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". ושנינו באבות (ה, ה) שאחד מעשרה הניסים בבית המקדש היה "שלא כבו הגשמים את האש של עצי המערכה". ולכאורה יש להתבונן, היפלא מה' לא להוריד גשם על מקום המקדש והמזבח? על מה ולמה היה צורך בנס גלוי זה שלא כבו הגשמים אש של עצי המערכה?

ומבאר הגר"ח מואלוזין זצ"ל בספרו 'רוח חיים', שהנה ידוע כי כל עניין בית המקדש רומז לדברים עליונים והכל תיקון גדול לכלל ישראל להראותם הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, ורצה הקב"ה להראות לנו כי האדם הקבוע בעבודת ה' אף שיהיה לו סיבות שיפריעו לו עם כל זה יעמוד על עמדו, שהנה טענות רוב העולם בזמנינו שאינם יכולים לעסוק בתורה מחמת הדאגה וטרדת הפרנסה, לזה אמר שהוא טעות גמור כשיהיה לבו בטוח בה' יוכל לעסוק בתורה ללא דאגות, וזה הנס שלא כבו הגשמים אש המערכה כי גשמים רומז לפרנסה להורות לנו כי עול הפרנסה לא יגרום ביטול וכיבוי לעסק התורה שנקרא אש כמו שנאמר הלא כל דברי כאש.

מוסר השכל - נמצינו למדים, עד כמה האדם צריך לחזק את עצמו באמונה בכל דבר הנוגע לממון וחסרון כיש, ובפרט בחג הפסח הקרב ובא שכל המוצרים מתייקרים מאוד בגלל הכשרויות ושם יש ניסיון לאדם לוותר ולהסתפק בהכשר 'פושר' בשביל לחסוך כסף, ועוד יותר שכל אדם מחוייב לתרום קמחא דפסחא דווקא בעיתוי שההוצאות מרובות, אולם המאמין יתגבר על ניסיון החסרון כיש ויחפש כמה שיותר להדר הן בכשרות והן במצוות כי לעולם לא יפגע ולא יפסיד מכל השקעה שמשקיע לצורך קיום התורה ומצוותיה, ואדרבה יתְבַרְךְּ בכפלי כפליים בברכות מלא חופניים מאת ה' יתְבַרְךְּ ויושפע עליו שפע רב ובלבד שיהדר.

[מעדיני מלך / הרב מרדכי מלאך שליט"א, הרב הראשי לעיר אלעד]

בשבת שלפני פסח קורין אותו שבת הגדול, כתוב בשולחן ערוך (אר"ח סימן ת"ל, ס"א): "שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול מפני הנס שנעשה בו".

מהו הנס: שבשנה שיצאו ממצרים חל עשרה בניסן בשבת (כמבואר בשבת פז: שביום חמישי שלאחריו יצאו ממצרים) ולקחו כל אחד מישראל שה וקשרו בכרעי המיטה (שמות יב, ג) והמצרים ראו זאת ושאלום למה זה לכם והשיבו לשחטו לשם פסח כמצות ה' והיו שיניהם קהות על ששוחטים אלהיהם (שהרי המצרים עבדו לצאן) ולא היו עושים להם דבר ומפני שאז היה בעשירי לחודש בשבת לכן קבעהו לקרות שבת שלפני פסח לעולם שבת הגדול (טור תל, משנ"ב תל ס"ק א).

ב'כל בו' (סימן מז) מובא נוסח אחר: כשראו המצרים כך חגרו חרבם ובקשו להשמיד ולהרוג את כל היהודים והשם ברחמיו המרובים הגן עליהם והחלה המצרים בתחלואים שונים ולא יכלו להזיק לבני ישראל ועל שם הנסים הגדולים שנעשו לישראל באחד בשבת שהיה לפני פסח נקרא שבת לפני פסח שבת הגדול.

טעם אחר: שראו המצרים שישראל לוקחים שה לשחוט שאלו להם מה זה, ואמרו להם ישראל לפי שימותו בכורות המצרים ובכורי ישראל יישארו בחיים, כיון ששמעו זאת בכורי מצרים בקשו מאבותיהם ומפרעה שישלחו את ישראל ולא רצו לשלחם, התחילו להילחם זה בזה ונהרגו מהם עם רב, ועל שם דבר זה תקנו שבת הגדול (בית יוסף תל ע"פ המדרש שמות רבה טו יב, תוספות שבת פז: ד"ה 'ואתו').

ומובא בראשונים בשם המדרש שבכורי מצרים עשו מלחמה עם המצרים וזהו שכתוב: "למכה מצרים בבכוריהם", זה הוא רמז, בכור זה השורש, והמלחמה היתה בשורש, וישראל נבחרו אז כפי שכתוב: "בני בכורי ישראל", ובשבת שמקודם הרגישו ישראל חירות של הגאולה, "למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם חסדו" היינו שזה הוא תמיד שבשבת קודם הפסח מרגישים החירות של יציאת מצרים כדאיתא בספר "הזכות" שבכל שבת הגדול מרגיש כל איש ישראל קדושה חדשה וחירות חדשה. [אמרי אמת]

הטעם שיחסו את הנס לשבת ולא לתאריך י' בניסן שבו היה הנס לפי שבעשירי קבעו צום (עיי' שו"ע תקפ ב) לפי שבאותו יום נפטרה מרים, ולכן קבעו את הנס של הקרבן בשבת (מג"א תל א).

הטעם שנקרא שבת הגדול על שם ההפטרה לפי שביום זה קוראים בהפטרה (מלאכי ג, כג): "הנה אנוכי שולח... לפני בוא יום ה' הגדול והנורא", וכשם ששבת חזון ושבת נחמו ושבת שובה נקראות על שם ההפטרה שלהן כך גם שבת הגדול נקראת ע"ש ההפטרה (ביאור מהרש"ל לטור הובא גם בדרישה תל א בשמו). ולפי זה מיושב מדוע נקראת שבת הגדול ולא שבת רבה משום ההפטרה שנאמר בה הגדול (מטה משה תקמב).

טעם אחר: לפי שכל התעוררות השבוע באה מכח השבת הקודמת לו שהיא שורש הכל ולפיכך התעוררות הגאולה בפסח באה על יד שבת זו וע"ש הגאולה נקראת שבת הגדול (מהר"ל מפראג בביאור הגדה).

אמירת "שבת הגדול מבורך": ונהגו המדקדקים לברך איש לדעהו "שבת הגדול מבורך" (מחזיק ברכה לחיד"א הלכות הפסח). ויש שכתבו "לומר שבת הגדול שלום" (נתיבי עם עמוד קלט), והטעם: לפי שקשה מדוע השו"ע כתב סעיף אחד בכל הסימן לכך שנקרא שבת הגדול, ולכן כתבו שיש שנהגו מטעם זה לומר שבת הגדול שלום ומבורך כדי שזכור את הנס שנעשה בשבת זו ולכן השו"ע הביא דין זה כדי ללמדנו שאדם צריך לזכור הנס (שו"ת בית דוד קסב).

”צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העֶלָה...” (ו, ב)

וברש"י: אין צו אלא לשון זרז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כ"ס. מעשה שארע בעיירה דאטנו שבמחוז קובנה: לאחד מהיהודים הנכבדים שגרו באותה עיירה היה בית מרזח ומרתף יין, ששם התאספו אצילים פולנים לשתות ולהשתעשע. האיש חי חיי כבוד ורווחה, קבע עיתים לתורה, והיה נכבד בעדתו ורצוי לכל יודעיו ומכיריו. אחרי המרד הפולני בשנת תקצ"א (1831), כששבו צבאות רוסיה מוורשה, עבר אחד מהגנרלים עם גדודיו דרך העיר ההיא, והגיע לשם ביום השבת. בהיות הגנרל עייף ויגע מעמל הדרך, ובשמעו כי בעיר נמצא בית מרזח, שלח את משרתו עם כסף אל היהודי לקנות בקבוק יין טוב. היהודי כמובן סירב למכור לו באמרו: "שבת היום, ובית מסחרי סגור בשבת, כיון שבשבת משא ומתן אסורים עלינו". המשרת שב ריקם, ולגנרל חרה הדבר מאד. הוא שלח שני חיילים לומר ליהודי בפקודה נמרצת שימכור לו יין. גם להם השיב היהודי: "אסור לי למכור ולסחור בשבת קודש! אם הגנרל חפץ, זאת אוכל לעשות והוא למסור לו את המפתח של החנות, וייקח מעצמו את כל אשר לבו חפץ. אך עליי אסורה המכירה היום".

אנשי הצבא מסרו את תשובת היהודי לגנרל, ורגשי התפעלות החלו להתעורר בקרבם. הוא החליט ללכת בעצמו אל היהודי ולעמוד על טיבו. "אם חצוף הוא - אכנו נפש!" כך חשב הגנרל בלבו, "היתכן שאיש יהודי יעיז להשיב פני ריקם?! אך מצד שני - אולי באמת טעם נכון עמו, עד כי מוכן הוא למסור את המפתח והחנות כולה לרשותי...?"

בבוא הגנרל אל בית היהודי, התפעל והתרגש לראות בית נאה ומואר בכל פינותיו, ניקיון וסדר נפלא שוררים בו, וקדושת השבת מרחפת על הכל ומבצבצת מכל פינה. מנורות רבות דולקות, והשולחן ערוך ברוב פאר. האיש בעל צורה אצילית, וכל בני ביתו מלובשים הדר, מזמרים זמירות שבת קודש בהשתפכות נפש עצומה.

שאל הגנרל בנחת: "מדוע לא תמכור לי יין? היודע אתה כי הנני גנרל גדול בתוארי כבוד מרובים, ואיך לא תחשוש לסרב לי?! ענה היהודי: "יודע אני, אדוני הנכבד. אבל הלא ישנו בעולם, אחד, שהוא גדול ונכבד ומרומם ממך, וגם מהמרוממים והנעלים אשר עליך, הלא הוא הקב"ה שגם המה חייבים לשמוע לו. והוא מצווה עלינו היהודים, שלא לערוך משא ומתן בשבת, ומה יכולתי לעשות? אבל תשמעני אדוני, אחר שזכיתי לכבוד גדול כזה, הנני מאושר מאוד לכבדך בתור אורח נעלה, אבל לא בתור קונה, לכן הואל נא לכבדני ולסעוד עמנו. יאמר כבודו באיזה סוג יין יחפוף, ואצווה להביא. הגנרל השתומם מאוד על תום ליבו של היהודי ויושר נפשו, ונעתר לבקשתו להסב עמו לשולחן. הביאו לו יין טוב ושתה, כבדוהו גם במאכלי שבת של היהודים, בדגים ממולאים ובמעדנים, והיה שבע רצון.

לפני היפרדו, לקח הגנרל מטבע זהב גדולה, ובקש לתת אותה תמורת היין ששתה. ענה בעל הבית ואמר: "חלילה לי מלקחת כסף של מכירה בשבת קודש! הלוא מראש אמרתי לך שהעונג והכבוד כולו שלי, בכך שאורח נעלה כמותך כבדני להתארח אצלי". התפעל השר ולקח את פנקסו הקטן, רשם את שמו של היהודי למזכרת כבוד והערכה, ונפרד ממנו בהדרת הכבוד.

אחר שנים מספר, כאשר נתפס ראש המורדים הפולנים קאנארסקי, ועשו חיפושים בניירותיו, נמצא כתוב בהם שהיה נוהג להתאסף עם אצילים בבית המרזח של אותו יהודי בעיר דאטנו. מייד הגיעו ז'נדרמים (חיילים המשמשים כשוטרים) ולקחו את היהודי בעל בית המרזח, והובילוהו לזילנה, שם הושם במאסר מובדל מאנשים, כאחד האסירים המסוכנים ביותר.

ובינתיים במהלך אותן השנים, אותו גנרל נעשה לשר הממונה על כל בתי הסוהר במדינה. ביום מן הימים הגיע לסייר בבית הסוהר שבזילנה, והנה להפתעתו הוא פוגש שם את היהודי בעל האכסניה. שאל אותו הגנרל-המפקח בתימהון: "מה לך פה יהודי נכבד?...? ענה היהודי: "כמוך כמוני אדוני, לא אדע על מה הושיבו אותי כאן. גם חקירה ודרישה לא נעשתה עדיין, ולא אדע על מה יאשימוני".

"הירגע יהודי נכבד", הרגיעו המפקח, "אני אזרו לעשות בדיקה, ואקווה כי לא ימצאו בך עוון, ותצא לחופשי". השר הזדרז ובדק, והנה התברר כי היהודי נתפס בעוון קשר עם ראש המורדים קאנארסקי. אסף השר את שרי המועצה, ואמר: "על היהודי הזה אני ערב שנקי הוא מעוון מרד. בעל אכסניה הוא, ומאין לו לדעת מזימת אורחיו ומבקריו?! אני הנני מכירו לצדיק תמים", ויספר להם את כל המאורע שקרה אתו. חברי המועצה התפלאו לשמע הסיפור הזה, ומיהרו להוציאו לחופשי.

כששב הביתה, שמח שמחה גדולה על הנס שנעשה לו, אך לא רצה לסמוך על מעשה נסים יותר, ולא נח עד שמכר את ביתו וכל אשר לו, ועלה לארצנו הקדושה - ארץ ישראל. [עפ"י 'שבת בהלכה ובאגדה']

ברכת התורה רוז ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה

נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה

רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה

סלמן בן חבו דוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: שלמה בן זוהרה

אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה

משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: ישראל מאיר בן עטרה

מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדורה בת נעימה: רוחה בת שמשון

מרים בת עוזה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה

שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה

זיווג הגון - זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)

רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
אברהם בן חנה: יעקב ישיאל בן גלית
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית
פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: גלית בת רות
מרים קרן בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה
שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה
אברהם בן אנט: פיפי בת חביבה בן חמו
אריאל בן אביגיל: שושנה בת שדרה
רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: לאית בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית
הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה
עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102